

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2004-4-25 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 05-31/399-99
Karar Tarihi : 6.5.2005

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Murat GENCER, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ,
Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B- RAPORTÖRLER : K. Oğuz KARAKOÇ, Uygur GAZİOĞLU

**C- BAŞVURUDA
BULUNAN**

20

: VDF Otomotiv Servis ve Ticaret A.Ş.
Temsilcisi: Av. Okan BEYGO
Nispetiye Mh. Birlik Sk. Bimak 1 Apt. D:5 Levent/İstanbul

D- TARAFLAR

: - VDF Otomotiv Servis ve Ticaret A.Ş.
Ahi Evran Cd. Polaris İş Merkezi No:1/12 Maslak/İstanbul
- Gönen Motorlu Araçlar Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Şehitler Cd. No:141/1 Alsancak/İzmir

E- DOSYA KONUSU: VDF Otomotiv Servis ve Ticaret A.Ş. (VDF) ile Gönen Motorlu Araçlar Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. (GMA) arasında imzalanan "Yeniden Satıcılık Sözleşmesi"ne menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.

30

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına en son 8.3.2005 tarih, 1513 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 4.5.2005 tarih, 2005-4-25/MM-05-KOK sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu 6.5.2005 tarih, REK.0.08.00.00/122 sayılı Başkanlık önergesi ile 05-31 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda,

40

- Bildirimi yapılan sözleşmenin; içerdiği rekabet yasağı ve bölge münhasırlığı hükümlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal teşkil ettiği, bu nedenle Sözleşme'ye Menfi Tespit Belgesi verilemeyeceği,

- Sözleşme'nin 11.2. maddesinde, anlaşmanın sona ermesinden sonraki döneme ilişkin olarak alıcıya getirilen bir yıl süreli rekabet yasağının, 2002/2 sayılı "Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği" Kapsamı dışında bulunduğu, anılan düzenlemeye bireysel muafiyet tanınmasının da mümkün olmadığı,

50 - Söz konusu maddede yer alan rekabet etmeme yükümlülüğünün, 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin (b) bendinde ifade edildiği şekilde, anlaşma süresince alıcının faaliyette bulunduğu tesis ya da arazi ile sınırlı olacak şekilde yeniden düzenlenmesi koşuluyla, Sözleşme'nin anılan Tebliğ'in sağladığı muafiyetten yararlanabileceği,

- Sözleşme'nin grup muafiyetinden yararlanabilmesini mümkün kılacak değişikliklerin Rekabet Kurulu tarafından öngörülecek bir süre içinde yapılarak Rekabet Kurumu'na intikal ettirilmesinin gerektiği; Kurulca gerekli görülen düzeltmeler yapılmadan uygulamaya devam edilmesi halinde haklarında soruşturma açılacağı ve aynı Kanun'un 16 ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağına taraflara bildirilmesinin doğru olacağı,

görüşlerine yer verilmiştir.

60

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. Ürün Pazarı

70 Bildirim Formu'nda sözleşmenin amacı, her tür markadan kullanılmış (ikinci el) motorlu taşıt alım-satım hizmetlerinin, kurulan franchise sistemi altında yer alan yetkili satıcı aracılığıyla, tüketicilere DOD markası altında standart bir şekilde sunumu olarak ifade edilmektedir.

Bu çerçevede, başvuru konusu dosya bakımından ilgili ürün pazarı, "ikinci el motorlu taşıt alım-satım hizmetleri pazarı" olarak belirlenmiştir.

H.1.2. Coğrafi Pazar

Ülkemizde "ikinci el motorlu taşıt alım-satım hizmetleri pazarı" açısından pazara giriş, tedarik kaynaklarına ulaşım, üretim, dağıtım, pazarlama ve satış şartlarının bölgesel bir farklılık göstermediği dikkate alınarak, ilgili coğrafi pazar, "Türkiye Cumhuriyeti Sınırları" olarak belirlenmiştir.

80

H.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

H.2.1. Bildirime Konu Sözleşmenin Amacı ve Niteliği

Bildirime konu "Yeniden Satıcılık Sözleşmesi"nin konu ve amacı, adı geçen düzenlemenin "Tarafların Niyeti" başlıklı 1. maddesinde aşağıdaki şekilde açıklanmaktadır:

- 90 *“VDF Servis, yerli ve yabancı her tür markadan kullanılmış (ikinci el) araç alım satım işlerinin organize edilmesi ve yürütülmesinde, alım satımla ilgili standart hizmetlerin yapılandırılmasında ve bunların müşterilere sunulmasında özel know-how, ticari sır ile teknik ve teorik bilgileri oluşturmuş, bu hizmet alanında uzmanlık kazanmış bir kuruluştur. Anılan alım satım hizmetlerinin kaliteli bir şekilde işletimi, yürütümü, tanıtımı ve tüketicilere güvenli kullanılmış araç sunumu için araçların doğru, isabetli, teknik ve yüksek kalitede değerlendirilmesi, iş planları ve organizasyonların oluşturulması, reklam, pazarlama, hizmet türleri ve hizmet seviyeleri ile bunlara ilişkin usul ve prosedürlerin geliştirilmesine ilişkin her türlü hakları bünyesinde muhafaza etmiştir. Diğer yandan VDF SERVİS, DOD markasının, DOD ismi, işareti, logosu, renkleri ve tasarımına ilişkin her türlü*
- 100 *hakların sahibidir. VDF Servis, anılan hizmetleri ve bunlarla bağlantılı diğer mal ve hizmetleri DOD markası altında tüketicilere sunmaktadır ve bu hizmeti tüketicilerin yaygın kullanımına sunmak istemektedir.*

- Yeniden Satıcı, kullanılmış araç alım satımı işi ve hizmetine ilişkin VDF Servis'e ait know-how, ticari sır ve teknik ve teorik bilgileri kullanarak, kullanılmış araçların alım satım hizmetlerinin kaliteli bir şekilde işletimi, yürütümü, tanıtımı ve tüketicilere güvenli kullanılmış araç sunumu ve en genel anlamı ile kullanılmış araçların kaliteli ve güvenli alım ve satım hizmetlerinin Bölgede VDF Servis'in desteği ile kurmayı ve bu hizmetleri DOD markası altında gerçekleştirmeyi ve sunmayı arzu etmektedir.*
- 110

VDF Servis aşağıda yer alan hükümlere tabi olmak kaydıyla, Bölge dahilinde, kullanılmış araçların yüksek kalitede teknik ve mali olarak değerlendirilmesi, bu araçların en güvenli ve uygun koşullarda tüketicilerin kullanımı için satıma sunulması ve en genel anlamı ile kullanılmış araçların kaliteli ve güvenli alım ve satım hizmetlerinin DOD markası altında gerçekleştirilmesi, sunulması ve yürütülmesi için Yeniden Satıcıya lisans vermeyi ve bir DOD markası adı altında işletme açma hakkını tanımayı kabul etmiştir.”

- Bildirim konusu oluşturulan "Yeniden Satıcılık Sözleşmesi" ile VDF'nin, kullanılmış araç alım-satım işlerinin organize edilmesi ve yürütülmesinde, ilgili standart hizmetlerin yapılandırılmasında ve müşterilere sunulmasında sahip olduğu özel know-how, teknik-teorik bilgi, uzmanlık ve DOD markasının kullanım hakkı bayi konumundaki teşebbüse devredilmektedir. VDF'nin ikinci el araç alım-satımı konusunda DOD markası ile kurmuş olduğu bir tür franchising sistemi içinde
- 120

yer alan yeniden satıcılarıyla ilişkilerini düzenlemek amacıyla hazırlandığı anlaşılan söz konusu Sözleşme'nin bir franchise anlaşması olarak nitelendirilmesi mümkündür.

130 Anlaşma uyarınca Yeniden Satıcı konumundaki teşebbüs, DOD sistemine girebilmek için bir defaya mahsus bir giriş bedeli (6.19. madde), aylık olarak bir Katılım Payı (6.20. madde) ve araç satışı başına bir Komisyon (6.21 ve 6.22. madde) ödemekte, bunun karşılığında sağlayıcı tarafından öngörülen prosedürlere uymak kaydıyla DOD markası altında ve DOD internet sitesinden de yararlanarak ikinci el araç-alım satımı gerçekleştirmektedir.

H.2.2. Menfi Tespit İncelemesi

Bildirim formundaki talep doğrultusunda, öncelikle "menfi tespit" değerlendirmesi yapılmıştır. Sözleşme'ye; alıcıya getirilen rekabet yasakları ile bölge münhasırlığını düzenleyen 4.1., 4.2., 6.11 ve 11.2. maddeleri 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında yasaklanmış hükümler içerdiği için, Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesi mümkün değildir.

140 H.2.3. 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında yapılan inceleme

Bildirime konu "Yeniden Satıcılık Sözleşmesi", ikinci el motorlu taşıtların alım-satımına ilişkin hizmetleri düzenleyen bir dikey anlaşmadır. Bu çerçevede Anlaşma'nın, 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında değerlendirilmesi mümkündür.¹

Bildirime konu sözleşmede yer alan rekabeti kısıtlayıcı bazı hükümler 2002/2 sayılı Tebliğ çerçevesinde incelenmiştir.

Sözleşme'nin 4.1. maddesi aşağıdaki şekildedir:

150 *"Yeniden Satıcı'nın hizmet ve yetki alanı, Bölge ile sınırlıdır. Bölge içinde ya da dışında doğrudan ya da dolaylı olarak işbu sözleşmede belirtilen Hizmet sunumu dışında VDA Servis ile rekabet edecek başka bir Hizmet verilmeyecektir..."*

Sözleşme'nin 4.1. maddesi ile anlaşmada alıcı konumunda bulunan yeniden satıcıya süresi belirtilmeksizin bir rekabet etmeme yükümlülüğü getirilmektedir. 6.11. madde de alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünü güçlendirmektedir:

"Yeniden Satıcı, işbu Sözleşme uyarınca kullanacağı DOD markası ile rekabet oluşturabilecek kullanılmış araç alım satımı Hizmetleri ile ilgili başkaca hiçbir markayı, ismi, logoyu, işareti ve benzerlerini kullanmayacak, işletmesinde veya

¹ Motorlu taşıtların dağıtımına ilişkin 1998/3 sayılı Motorlu Taşıtlar Dağıtım ve Servis Anlaşmaları'na İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'ni, yalnızca yeni (kullanılmamış) araçların yeniden satışına ilişkin anlaşmaları kapsamaması nedeniyle, dosya konusu Sözleşme'ye uygulama imkanı bulunmamaktadır.

başka bir adreste bulundurmayacak ve bunlar üzerinden faaliyette bulunmayacaktır.”

160

2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin (a) bendi, alıcıya getirilen belirsiz süreli veya beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüklerini muafiyet kapsamı dışında bırakmaktadır.

Tebliğ'e uygun olarak, sözleşmenin süresini düzenleyen 10.1. maddesinde; *“İşbu Sözleşme imza tarihinden itibaren 2 yıllık bir ön süre için akdedilmiş olup, bu sürenin sonundan 30 iş günü önce taraflardan herhangi biri sözleşmeyi sona erdirdiğini diğer tarafa yazılı olarak ihbar etmedikçe işbu sözleşme aynı şartlarla 1 yıllık süre için uzatılmış olacaktır. Bu şekilde sözleşme süresi en fazla 5 yıla kadar uzatılabilir.”* ifadesi yer almaktadır.

170

İlgili maddede, 2 yıllık olarak belirlenen sözleşme süresi, taraflarca ihbarda bulunulmaması ve uzaması durumunda dahi 5 yıl ile sınırlandırılmış bulunmaktadır. Bu durum, sözleşmenin rekabet yasağını düzenleyen maddesinin de 5 yıllık süre ile sınırlandırılmasına yol açtığından, ilgili maddede öngörülen rekabet yasağı 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında muafiyetten yararlanabilecektir.

Ancak, Sözleşme'de ayrıca anlaşmanın sona ermesinden sonraki döneme ilişkin olarak da bir rekabet etmeme yükümlülüğü bulunmaktadır. Konuya ilişkin 11.2. madde aşağıdaki şekildedir:

180

“İşbu Sözleşmenin feshi ya da sona ermesi halinde Yeniden Satıcı sona erme ya da fesih tarihinden itibaren 1 (bir) yıl süre ile VDF SERVİS ile aynı hizmet alanında doğrudan ya da dolaylı olarak faaliyette bulunmayacaktır.”

2002/2 sayılı Tebliğ'in "Rekabet Etmeme Yükümlülüğü"nü düzenleyen 5. maddesinin (b) bendi anlaşmanın sona ermesinden sonraki döneme ilişkin olarak, alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüklerini ancak aşağıdaki 4 şartın bir arada varlığı halinde muafiyet şemsiyesi altına almaktadır:

190

- a) Anlaşma konusu mal ya da hizmetlerle rekabet halindeki mal ve hizmetlere ilişkin olması,
- b) Anlaşma süresince alıcının faaliyette bulunduğu tesis ya da arazi ile sınırlı olması,
- c) Sağlayıcı tarafından alıcıya devredilen know-how'ı korumak için zorunlu olması,
- d) Anlaşmanın sona ermesinden itibaren bir yılı aşmaması.

Bildirime konu sözleşmede, Sözleşme'nin sona ermesinden sonraki döneme ilişkin olarak alıcıya getirilen rekabet yasağının (a), (c) ve (d) paragraflarında sayılan şartları sağladığı düşünülmektedir. Diğer taraftan, Sözleşme'de getirilen rekabet yasağı alıcının faaliyette bulunduğu tesis ya da arazi ile sınırlı tutulmamış, anlaşmanın sona ermesini takip eden dönemde alıcının doğrudan ya da dolaylı

olarak VDF ile aynı hizmet alanında faaliyette bulunmayacağı hükme bağlanmıştır. Bu haliyle madde, ilgili Tebliğ'de öngörüleni aşan bir sınırlama getirmektedir.

200 Mevcut haliyle alıcıya geniş kapsamlı bir sınırlama getiren düzenleme, bireysel muafiyet açısından değerlendirildiğinde, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca muafiyet tanınabilmesi için varlığı gereken şartlardan olan "rekabetin gereğinden fazla sınırlanmaması" şartının sağlanmayacağı, bu nedenle ilgili maddeye bireysel muafiyet verilmesinin de mümkün bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Bu nedenle sözleşmenin 11.2. maddesinde yer alan rekabet yasağının Tebliğ hükmünde belirtildiği üzere, alıcının faaliyette bulunduğu tesis ya da arazi ile sınırlı olacak şekilde, yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Bildirime konu sözleşmenin diğer hükümlerinin 2002/2 sayılı Tebliğ ile uyumlu olduğu tespit edildiğinden, yukarıda ifade edilen değişikliğin yapılması kaydıyla "Yeniden Satıcılık Sözleşmesi'nin mezkur Tebliğ'in sağladığı muafiyetten yararlanabileceği kanaatine ulaşılmıştır.

210 I- SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre:

- 1- VDF Otomotiv Servis ve Ticaret A.Ş. ile Gönen Motorlu Araçlar Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. arasında imzalanmış bulunan "Yeniden Satıcılık Sözleşmesi"nin; içerdiği rekabet yasağı ve bölge münhasırlığı hükümlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal teşkil ettiğine, bu nedenle sözleşmeye Menfi Tespit Belgesi verilemeyeceğine,
- 220 2- Sözleşmenin 11.2. maddesinde, anlaşmanın sona ermesinden sonraki döneme ilişkin olarak alıcıya getirilen bir yıl süreli rekabet yasağının, 2002/2 sayılı "Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği" Kapsamı dışında bulunduğu, ilgili düzenlemeye bireysel muafiyet tanınmasının da mümkün bulunmadığına,
- 3- Söz konusu maddede yer alan rekabet etmeme yükümlülüğünün, 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin (b) bendinde ifade edildiği şekilde, anlaşma süresince alıcının faaliyette bulunduğu tesis ya da arazi ile sınırlı olacak şekilde yeniden düzenlenmesi koşuluyla bildirim konu "Yeniden Satıcılık Sözleşmesi"nin anılan Tebliğ'in sağladığı muafiyetten yararlanabileceğine,
- 230 4- Anlaşmanın grup muafiyetinden yararlanabilmesini mümkün kılacak değişikliklerin 60 gün içerisinde yapılarak Rekabet Kurumu'na bildirilmesine; Kurulca gerekli görülen düzeltmeler yapılmadan uygulamaya devam edilmesi

05-31/399-99

halinde haklarında soruşturma aılacağının ve aynı Kanun'un 16 ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağının taraflara bildirilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.